

UITGEVERIJ VERLOREN

voorjaar 2010

Deze brochure bevat de Voorjaarsaanbieding 2010. De gegevens betreffende omvang, uitvoering, prijs en verschijningsmaand geschieden onder voorbehoud. Achterin deze folder is een bestelformulier opgenomen dat gebruikt kan worden voor het bestellen van boeken en/of aanvragen van recensie-exemplaren.

Bestelde boeken worden direct na verschijning toegestuurd, vergezeld van een rekening. Bij verzending per post worden portokosten in rekening gebracht. Retouren van particulieren dienen, na voorafgaand overleg en onder opgaaf van redenen, binnen twee weken na factuurdatum te geschieden. Eventuele verzendkosten voor het retourneren dient de klant in principe zelf te voldoen. Retouren van boekhandels kunnen enkel worden aangenomen na overleg en mits de boeken onbeschadigd zijn. Creditering geschiedt meestal tegen een gereduceerd bedrag. Voor meer en vollediger informatie raadplege men tevens onze website.

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

DB Doopsgezinde Bijdragen

DNE De negentiende eeuw

HNA Publicaties van de Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief

ISBN International Standard Book Number

ISSN International Standard Serial Number

JEG Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis

JMG Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis

MM Maaslandse Monografieën

MMEN Manuscripta Mennonitica

MSB Middeleeuwse Studies en Bronnen

MT Middelnederlandse Tekstedities

PG Procesgids

PR Passage Reeks

THB Textielhistorische Bijdragen

Bezoekadres: Torenlaankerk, Torenlaan 25, 1211 JA Hilversum, T035-6859856, F035-6836557, Einfo@verloren.nl
Handelsregister Kamer van Koophandel Hilversum 32039230; BTW nr. NL8054 597 16 001
rekening ING 4489940; rekening RABObank 398247528
postrekening België 000-1638529-05; Postbank Girokonto Deutschland 866 14-661 BLZ 590 100 66
Vertegenwoordiging in België: MAKLU uitgevers, Somerstraat 13-15, B-2018 Antwerpen, T03-2312900, F03-2332659

When ordering from outside the Benelux, we advise you to state the number, expiry date and csv-code of your Visa or Eurocard/Mastercard, in order to avoid unnecessary costs. The amount due will be charged to your account after your order has been sent.

Het Kroniekje van Henrica van Erp, abdis van Vrouwenklooster

Uitgegeven en ingeleid door ANNE DOEDENS en HENK LOOIJESTEIJN

Tussen haar verkiezing in 1503 en haar dood in 1548 schreef Henrica van Erp, abdis van het adellijke Vrouwenklooster in De Bilt, een kroniekje over de gebeurtenissen waarbij haar klooster betrokken was en de rol die zij daar zelf in speelde. Het klooster was in 1113 gesticht door de abt van de nabijgelegen Sint-Laurensabdij die toezicht op de nonnen bleef uitoefenen. In 1360 bevestigde bisschop Jan van Arkel, die genoeg had van het voortdurende geruzie over de keuze van de priorin, over het grondbezit en zelfs over de wijze van turfsteken, de zelfstandigheid van Vrouwenklooster. Dat Vrouwenklooster ook nadien moest blijven vechten voor zijn rechten, blijkt heel duidelijk uit Henrica's relaas.

Dit bijzondere kroniekje – bijzonder omdat het over een vrouwenklooster gaat én geschreven is door een vrouw – wordt uitgegeven met een vertaling in modern Nederlands. De inleiding beschrijft de geschiedenis van klooster, kroniek en abdis.

Zie ook: *Everwach, de rentmeester van de bisschop van Utrecht. Een verhaal uit het begin van de dertiende eeuw*, ISBN 90-6550-010-3, € 17,-; *Hilhorst/Hilhorst, Soest, Hees en De Birk*. Van de achtste tot de zeventiende eeuw, ISBN 90-6550-652-7, € 34,-; *Mi quam een schoon geluit in mijn oren. Het werk van Susster Bertken*, ISBN 978-90-6550-966-6, € 19,-; *Palmbloom, Het kapittel van Sint Jan te Utrecht. Een onderzoek naar verwerving, beheer en administratie van het oudste goederenbezit (elfde-veertiende eeuw)*, ISBN 90-6550-267-X, € 59,-; *Utrecht tussen kerk en staat*, ISBN 90-6550-241-6, € 23,-

±192 blz., ±€19,-
ISBN 978-90-8704-144-1
ingenaaid, geïllustreerd
reeks MSB deel 122
verschijnt maart 2010
NUR 684/704

Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis 12 (2009)

Onder redactie van A.-J. BIJSTERVELD e.a.

Het Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis, dat sinds 1998 verschijnt, wil een boven-regionaal forum bieden voor bijdragen over de geschiedenis van de Nederlanden. Het richt zich op de klassieke onderdelen van de middeleeuwse geschiedenis en haar hulpwetenschappen, met de nadruk op politieke, institutionele en sociaal-economische geschiedenis, maar ook artikelen op rechtshistorisch, historisch-geografisch en archeologisch terrein worden opgenomen.

Inhoud: FREDERIK KEYGNAERT, Misbruik en devaluatie van excommunicatie in het Merovingische rijk HEIN H. JONGBLOED, Vier 'Xantener' Gottfriede (c. 905-1018): Königsverwandtschaft und Reichspolitik am Beispiel des ersten Niederlotharingischen Herzogshauses (959-1012) DAVID KUSMAN, Asymétrie de l'information et crédit médiéval: les déboires financiers du comte Renaud Ier de Gueldre avec le banquier astésan Tadeo Cavazzonne

à la fin du XIIIe siècle J.W.J. BURGERS, De grafelijke raad in Holland en Zeeland ten tijde van graaf Willem III (1304-1337) FLORENCE W.J. KOORN†/J.A. (HANS) MOL, Netwerken voor het Heilige Land. Jacob van Zuden en de expansie van de johannieters in het bisdom Utrecht HENDRIK CALLEWIER, De omgekeerde wereld van de Brugse ezelspaus. Een omstreden aspect van de laatmiddeleeuwse kerkelijke feestcultuur *Over de auteurs*

±256 blz., ±€25,-

ISBN 978-90-8704-145-8

ingenaaid, geïllustreerd

reeks JMG deel 12 (2009)

verschijnt maart 2010

NUR 684/704

Zie ook: Bruijn/Pouw/Tuuk, *De vestiging van het Duitse Huis in de stad Utrecht*, ISBN 90-805816-1-5, €7,-; Macht en gezag in de negende eeuw, ISBN 90-6550-269-6, €20,-; Vanderputten, *Een heilig volk is geboren. Opkomst en ondergang van een christelijke staatsideologie uit de vroege Middeleeuwen (c. 750-900)*, ISBN 90-6550-635-7, €13,-

Vergilius als tovenaar

Een tekstuitgave van Vergilius. Van zijn leven, doot ende van den wonderlijcken wercken die hi dede by nigromancien ende by dat behulpe des duvels [Antwerpen, Willem Vorsterman, circa 1525]

Editie en inleiding PIET J.A. FRANSSSEN

In de Middeleeuwen stond de klassieke dichter Vergilius ook bekend als tovenaar. In die hoedanigheid werden vanaf de twaalfde eeuw allerlei wonderlijke activiteiten aan hem toegeschreven. Zo zou hij de misdaad in Rome hebben uitgeroeid en een altijd brandende lamp hebben gemaakt. Rond 1525 drukte Willem Vorsterman in Antwerpen een tekst waarin een groot aantal van dit soort verhalen over Vergilius is verzameld. In *Vergilius als tovenaar* wordt deze tekst voor het eerst voor een groter publiek toegankelijk gemaakt.

Aan de tekstuitgave gaat een inleiding vooraf waarin allereerst wordt belicht hoe Vergilius zich heeft ontwikkeld tot tovenaar. Daarnaast wordt uitgebreid aandacht besteed aan de literaire en culturele context waarbinnen de tekst aan het begin van de zestiende eeuw functioneerde. Bovendien is er in dit rijkelijk geïllustreerde boek aandacht voor de iconografische traditie rond Vergilius de tovenaar.

Zie ook: *De gedrukte Nederlandse Reynaerttraditie. Een diplomatische en synoptische uitgave naar de bronnen vanaf 1479 tot 1700*, ISBN 978-90-6550-962-8, € 49,-; *Karolus Rex. Studies over de middeleeuwse verhaaltraditie rond Karel de Grote*, ISBN 90-6550-820-1, € 23,-; *Resoort, Een schoone historie vander borchgravinne van Vergi. Onderzoek naar de intentie en de gebruikssfeer van een zestiende-eeuwse prozarooman*, ISBN 90-6550-215-7, € 32,-; *Spijker, Aymijns kinderen hoog te paard. Een studie over Renout van Montalbaen en de Franse Renaut-traditie*, ISBN 90-6550-235-1, € 32,-

±160 blz., ±€ 19,-
ISBN 978-90-8704-146-5
ingenaaid, geïllustreerd
reeks MT deel 12
verschijnt april 2010
NUR 621/684

BERT KOENE

Goede luiden en gemene onderzaten

Assendelft vanaf zijn ontstaan tot de nadagen van de Gouden Eeuw

Assendelft was een van de vroegste veenontginningen in Holland. Er zijn resten van een kerkbuurtje uit circa 950 teruggevonden. Tot in de zeventiende eeuw bestond onderscheid tussen een tiental boerenfamilies met de status van edellieden ('goede luiden') en de andere dorpelingen ('gemene onderzaten'). Bert Koene toont aan dat deze eeuwenlange tweedeling en andere opvallende gebruiken teruggingen op de manier waarop de ontginning ooit was aangepakt.

Koene volgt de ontwikkelingen in de dorpsamenleving tot de watersnood van 1717. Assendelft behield zijn middeleeuwse karakter tot de komst van een Spaans garnizoen in de eerste jaren van de Tachtigjarige Oorlog. Dankzij het rijke bronnenmateriaal is de schildering van het laatmiddeleeuwse dorpsleven gestoffeerd met personages en anekdotes. In de Gouden Eeuw werden de Assendelfer boeren zo rijk dat zij veel land in de Beemster opkochten. Het was ook een tijd van spectaculaire weddenschappen, messentrekkerij en grootscheepse goederensmokkel.

±320 blz., ±€ 29,-
ISBN 978-90-8704-143-4
gebonden, geïllustreerd
(kleur)
verschijnt februari 2010
NUR 680/693

Zie ook: Boschma-Aarnoudse, *Tot verbeteringe van de neeringe deser Stede. Edam en de Zeevang in de late Middeleeuwen*, ISBN 90-6550-716-7, € 25,-; Braam, *Zaandam in de middeleeuwen*, ISBN 90-70403-32-3, € 21,-; Koene, *Voor God, Graafen Geslacht. De kroniek van de ridders van Assendelft*, ISBN 90-6550-878-3, € 21,-; Schaik, *Overlangbroek op de kaart gezet. Dorp, landschap en bewoners, waaronder een familie De Cruijff*, ISBN 978-90-8704-076-5 € 25,-; Tuyl, *Het ambacht Zwammerdam. Een bijdrage tot de geschiedenis van zijn vorming en zijn bestuur*, ISBN 90-6550-035-9, € 25,-

S. GROENVELD

Het Twaalfjarig Bestand

De jongelingsjaren van de Republiek
der Verenigde Nederlanden

Uitgave van het Haags Historisch
Museum

In 1609, midden in de Tachtigjarige Oorlog (ca. 1560-1648), werd een wapenstilstand van twaalf jaar gesloten. Na afloop werd deze wapenstilstand welbewust niet verlengd of omgezet in vrede. Achteraf blijkt dat de Bestandsperiode grote betekenis heeft gehad voor de Republiek der Verenigde Nederlanden.

In dit fraai geïllustreerde boek wordt stilgestaan bij de gebeurtenissen en achtergronden van de Bestandsluiting en de redenen waarom in 1621 toch weer tot oorlog werd overgegaan. Ruime aandacht krijgen de conflicten tussen arminianen en gomaristen, de dramatische botsing tussen prins Maurits en Johan van Oldenbarnevelt en datgene wat zich verder afspeelde tussen 1609 en 1621. In deze periode ontwikkelde zich in het Noorden vanuit de oude gewestelijke structuren een statenbond met bondstaatstrekjes en een opmerkelijke godsdienstige pluriformiteit. In zekere zin was de Republiek door deze belangrijke jaren heen van puber tot jong volwassene geworden.

Zie ook: Berendse/Brood, *In 21 stappen vrij onverveerd. Constitutionele topstukken uit het Nationaal Archief*, ISBN 978-90-8704-103-8, € 10,-; Groenveld, *Unie – Bestand – Vrede. Drie fundamentele wetten van de Republiek der Verenigde Nederlanden*, ISBN 978-90-8704-127-4, € 19,-; *De Hollandse jaren van Hugo de Groot (1583-1621). Lezingen van het colloquium ter gelegenheid van de 350-ste sterfdag van Hugo de Groot (’s-Gravenhage, 31 augustus-1 september 1995)*, ISBN 90-6550-546-6, € 21,-; Janssen, *Het stokje van Oldenbarnevelt*, ISBN 90-6550-455-9, € 10,-

152 blz., € 19,-
ISBN 978-90-72550-05-7
gebonden, geïllustreerd
(kleur)
reeds verschenen
NUR 6851697

OBE POSTMA

Veld, huis en bedrijf

Landbouwhistorische opstellen

Uitgegeven door PHILIPPUS BREUKER m.m.v. MEINDERT SCHROOR
en TINEKE STEENMEIJER-WIELENGA

Obe Postma (Cornwerd 1868-Leeuwarden 1963) groeide op in het Friese dorp Cornwerd, waar zijn ouders boer waren. Hij studeerde wis- en natuurkunde aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, waarna hij leraar werd en promoveerde. Na een lange rij studies te hebben gepubliceerd op het gebied van de natuurkunde en de kansberekening, legde hij zich vanaf 1913 toe op de geschiedenis van Friesland, vooral de landbouwschiedenis. Zijn monografie *De Friesche kleihoeve* uit 1934 wordt nog veel gebruikt.

Veld, huis en bedrijf bevat een ruime keuze uit Postma's verspreide werk. Kern van zijn onderzoek zijn grondbezit, grondgebruik en behuisdheid van de boer, in het bijzonder de problematiek van de veldindeling. Veel aandacht besteedt hij aan hoevenstelsel, hofstelsel en de verhouding tussen nederzetting en geslacht. Doordat Postma zo'n immense hoeveelheid archivalia heeft verwerkt, bevatten zijn studies ook voor lokale historici veel waardevolle gegevens.

±512 blz., ±€45,-
ISBN 978-90-8704-142-7
gebonden, geïllustreerd
verschijnt maart 2010
NUR 680/948

Zie ook: *Het aantekeningenboek van Dirck Jansz. (1587-1636)*, ISBN 90-6550-117-7, €23,-; *Burg, 'Geen tweede boer'. Gender, landbouwmodernisering en onderwijs aan plattelandsvrouwen in Nederland, 1863-1968*, ISBN 90-6550-693-4, €42,-; *Finke/Heerspink, Heerscopinc. De geschiedenis van de erven en geslachten Heerspink 1325-2000. Deel I Echteler, Klein-Ringe, Rheeze*, ISBN 978-90-8704-024-6, €60,-; *Otten, Veldnamen en oude boerderijnamen in de gemeente Apeldoorn*, ISBN 90-6550-773-6, €17,-; *Het platteland in een veranderende wereld. Boeren en het proces van modernisering*, ISBN 90-6550-388-9, €26,-

Het Water de Baas

De geschiedenis van de mechanische bemaling in Nederland

Onder redactie van DAAN VAN RIJN e.a.

Nederland zoals wij dat nu kennen, is in een periode van vele eeuwen op het water veroverd. Eerst met behulp van sluizen, later met molens en vanaf de negentiende eeuw met gemalen. *Het Water de Baas* is het eerste complete overzichtswerk dat specifiek ingaat op de geschiedenis van die mechanische bemaling in ons land.

Het rijk geïllustreerde boek begint met een overzicht van de Nederlandse waterhuishouding door de eeuwen heen. Daarna volgt een uitgebreide beschrijving van de ontwikkeling van de technieken om het land met behulp van machines droog te maken en te houden: van het stoomgemaal in de negentiende eeuw tot het elektrische gemaal van nu. Daarbij wordt apart aandacht besteed aan belangrijke innovaties van Nederlandse ontwerpers en aan de fabrikanten, leveranciers en bouwers. Het boek wordt besloten met een blik in de toekomst. Voor ons Nederlanders blijven gemalen namelijk van levensbelang.

Zie ook: Bommel, *De Lekdijk van Amerongen naar Vreeswijk. Negen eeuwen bescherming van Utrecht en Holland*, ISBN 978-90-8704-117-5, € 29,-; Noort, *Langs de rand van het zand. Waterstaatsgeschiedenis in de Brabantse Delta*, ISBN 978-90-8704-132-8, € 25,-; Wouda, *Een stijgende stand met een zinkend land. Waterbeheersingssystemen in polder Nieuw-Reijerwaard 1441-1880*, ISBN 978-90-8704-124-3, € 15,-; Zwet, *Lofwaardighe dijkagies en miserabele polders. Een financiële analyse van landaanwinningprojecten in Hollands Noorderkwartier, 1597-1643*, ISBN 978-90-8704-106-9, € 45,-

±288 blz., ±€ 29,-
ISBN 978-90-8704-147-2
gebonden, geïllustreerd
(kleur)
verschijnt juni 2010
NUR 680/950

Doopsgezinde Bijdragen, nieuwe reeks 35 (2009)

Onder redactie van JELLE BOSMA e.a.

Uitgave van de Doopsgezinde Historische Kring

In de *Doopsgezinde Bijdragen* worden, voor een breder publiek, artikelen gepubliceerd over de rijke geschiedenis van de doopsgezinden. Tevens worden hierin belangrijke teksten van doopsgezinden uit het verleden uitgegeven.

Inhoud: JELLE BOSMA, Redactioneel WILLEM STUVE, Een roepende in de woestijn. Louwerens Willems (1589-1636), voorvechter van de Oude Vlamingen WILLEM STUVE, Een Leidse lacune. Schets van de geschiedenis van de Oud-Vlaamse gemeenten in Leiden NINA GEERDINK, U vraagt, wij draaien? De huwelijksgedichten van Katharina Lescaillie (1649-1711) voor rijke doopsgezinden JAMES URRY, De beleving van rijkdom en armoede door Nederlandse en Russische doopsgezinden BERNARD KRUIHOF, Een heroïsch man. De doopsgezinde predikant Jakob Huizinga (1809-1894) over geloof, hoop en liefde Recensies Signalementen Verenigingsnieuws Personalia Auteurs Colofon

±290 blz., ±€ 29,50

ISBN 978-90-8704-148-9
ingenaaid, geïllustreerd
reeks DB 35 (2009)
verschijnt april 2010
NUR 680/704

Zie ook: Hajenius, *Dopers in de Domstad. Geschiedenis van de Doopsgezinde Gemeente Utrecht 1639-1939*, ISBN 90-6550-740-X, € 20,-; Panhuysen, *Jantje van Leiden*, ISBN 90-6550-461-3, € 10,-; Trompetter, *Eén grote familie. Doopsgezinde elites in de Friese Zuidwesthoek 1600-1850*, ISBN 978-90-6550-977-2, € 29,-; Verbeek, *'Menniste Paus'. Samuel Muller (1785-1875) en zijn netwerken*, ISBN 90-6550-860-0, € 33,-

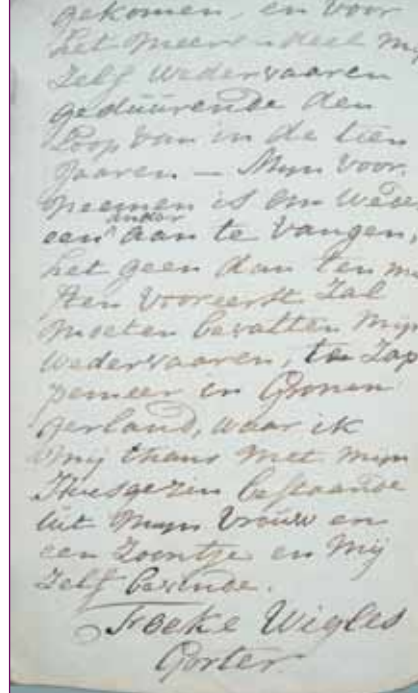
Ernstige godsvrucht en gezond verstand

Een selectie uit de dagboeken van Foeke Wigles Gorter (1756-1836), leraar van de doopsgezinden in Sappemeer

Samengesteld, ingeleid en van aantekeningen voorzien door BERT DOP

Van 1790 tot aan zijn overlijden in 1836 was Foeke Wigles Gorter leraar (predikant) van de doopsgezinden in Sappemeer. Gedurende het grootste deel van deze periode hield hij een dagboek bij. Deze dagboeken geven inzicht in het reilen en zeilen van een grote doopsgezinde gemeente op het Groninger platteland en de rol van de leraar daarin, maar ook in Gorters functioneren in de lokale samenleving. Hij toont zich sterk betrokken bij de grote ontwikkelingen van zijn tijd, die ook doorwerkten in de lokale gemeenschap en in de doopsgezinde gemeente.

De hier uitgegeven selectie uit de dagboeken is voorzien van vele verklarende voetnoten. In een uitvoerige inleiding worden Gorters leven en werken – waarin 'ernstige Godsvrucht met gezond verstand gepaard gaat' – en de historische achtergronden beschreven. Gorters dagboeken zijn niet alleen van belang voor de doopsgezinde maar ook voor de lokale geschiedschrijving.

Zie ook: *Bezweegen Broederschap. Het wel en wee van de Dantziger Oude Vlamingen te Haarlem in de eerste helft van de achttiende eeuw opgetekend door Eduard Simonsz Toens in zijn Memoriaal (1735-1749)*, ISBN 90-6550-869-4, € 15,-; *Ik heb het groote doel mijner Aardsche bestemming bereikt. De brieven van student Marten Martens (1794-1798) en zijn leven als doopsgezind predikant, schoolopziener, vertaler en dichter in Friesland (1798-1852)*, ISBN 90-6550-886-4, € 19,-; *Tot heil van Java's arme bevolking'. Een keuze uit het Dagboek (1851-1860) van Pieter Jansz, doopsgezind zendeling in Jepara, Midden-Java*, ISBN 90-6550-156-8, € 20,-

±512 blz., ±€ 40,-
ISBN 978-90-8704-149-6
ingenaaid, geïllustreerd
reeks MMEN deel 5
verschijnt april 2010
NUR 681/704

P. BROOD en F. VAN DER VEN *Klaring van Overijssel*

De staatsrechtelijke geschiedenis van Overijssel is bepaald niet eenvoudig. Deze gids voor het procesrecht probeert hier wat meer duidelijkheid in te scheppen. De bisschop van Utrecht hield vanaf 1385 de Grote Klaring samen met de riddermatigen uit de landschappen Salland, Twente en Land van Vollenhove, alsmede – anders dan de vroegere Kamerklaring – met afgevaardigden van de drie grote steden. Na een ‘winterslaap’ van 41 jaar gedurende de Tachtigjarige Oorlog herleefde de Klaring in 1607 en werd de provinciale rechtbank tot 1795. Zitting hadden de Ridderschap van Overijssel samen met gedeputeerden van de drie grote steden, onder voorzitterschap van de dingwaarder. Deze trad in perioden van stadhouderlijk bestuur op als plaatsvervanger van de stadhouder.

Na een beschrijving van samenstelling, organisatie en bevoegdheden van de Klaring worden de civielrechtelijke procedures toegelicht aan de hand van enkele boeiende rechtszaken. Deze Procesgids helpt (amateur) historici met de interpretatie van Overijsselse rechtshistorische bronnen.

±96 blz., ±€10,-
ISBN 978-90-8704-156-4
ingenaaid, geïllustreerd
reeks PG deel 8
verschijnt mei 2010
NUR 680/820

Zie ook: Becker, *De Etstoel van Drenthe. De civiele procedure in de periode van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden*, ISBN 90-6550-825-2, €10,-; Brood/Schut, *Hoofdmannenkamer, sinds 1749 Hoge Justitiekamer van Stad en Lande van Groningen. De civiele procesgang ten tijde van de Republiek der Verenigde Nederlanden*, ISBN 90-6550-826-0, €10,-; Hempenius-van Dijk, *Hof van Friesland. De hoofdlijnen van het procederen in civiele zaken voor het Hof van Friesland zowel in eerste instantie als in appel*, ISBN 90-6550-779-5, €10,-

A.M.J.A. BERKVEN'S

Overkwartier van Gelre 1580-1795

Het grondgebied van de huidige provincie Limburg was ten tijde van het Ancien Régime verdeeld over een groot aantal soevereiniteiten en kende derhalve een gecompliceerde bestuurlijke en rechterlijke organisatie. Noord- en Midden-Limburg behoorden voor een groot deel tot het Overkwartier van Gelre, dat als onderdeel van de Zuidelijke Nederlanden onder Spaans bestuur stond. Hier fungeerde vanaf 1580 de Soevereine Raad te Roermond als hoogste rechter. Het ressort van de Soevereine Raad werd ten gevolge van de Spaanse Successieoorlog verdeeld tussen Pruisen, de Republiek en Oostenrijk, die elk voor hun territorium een eigen hoog rechterlijk college oprichtten, dan wel continueerden.

In deze Procegsids wordt de geschiedenis van de drie hoge rechterlijke colleges in het Overkwartier gezamenlijk behandeld. Hierbij wordt vooral ingegaan op samenstelling en organisatie, competentie en instructies van de drie genoemde tribunalen. Daarna worden de civielrechtelijke procedures toegelicht aan de hand van enkele boeiende rechtszaken.

Zie ook: Bailly, *Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland*, ISBN 978-90-8704-056-7, €16,-; Bailly, *Staatse Raad van Vlaanderen te Middelburg (1599-1795). De hoofdlijnen van het procederen in civiele zaken voor de Staatse Raad van Vlaanderen zowel in eerste instantie als in hoger beroep*, ISBN 980-90-6550-968-0, €10,-; Bailly/Verhas, *Hoge Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland (1582-1795). De hoofdlijnen van het procederen in civiele zaken voor de Hoge Raad zowel in eerste instantie als in hoger beroep*, ISBN 90-6550-918-6, €10,-; Broers/Jacobs, *Staatse Raad van Brabant*, ISBN 90-6550-627-6, €10,-

±96 blz., ±€10,-
ISBN 978-90-8704-157-1
ingenaaid, geïllustreerd
reeks PG deel 9
verschijnt juni 2010
NUR 685/820

JACQUES BAARTMANS

Robert Jasper baron van der Cappellen tot den Marsch (1743-1814)

Regent, democraat en huisvader

De Gelderse regent Robert Jasper van der Capellen tot den Marsch was de voorman van de patriotten in de oostelijke gewesten en een van de landelijke leiders van deze beweging. Net als veel andere patriotten vluchtte hij in 1787 met zijn gezin naar de Oostenrijkse Nederlanden en vandaar naar Frankrijk. Het Hof van Gelderland veroordeelde hem bij verstek ter dood. Tegen geen enkele andere patriot is zo'n zwaar vonnis uitgesproken. In

de jaren van ballingschap trad Van der Capellen op als behartiger van de belangen van de gevluchte patriotten bij de Franse regering. Tijdens de Bataafse Republiek was zijn politieke rol uitgespeeld, maar zijn persoonlijke geschiedenis blijft bijzonder, zoals uit deze biografie blijkt.

De publieke betekenis van Van der Capellen ligt vooral in het feit dat hij zich als telg uit een familie van adellijke bestuurders en militairen ontwikkelde tot patriot en democraat met een zeer idealistische inslag.

±256 blz., ±€ 25,-
ISBN 978-90-8704-150-2
ingenaaid, geïllustreerd
verschijnt maart 2010
NUR 681/697

Zie ook: Christiaens/Evers, *Patriotse Illusies in Amsterdam en Harderwijk. De patriottentijd in Amsterdam en Harderwijk, weerspiegeld in de brieven van Steven Jan en Jakob van Geuns, zonen van de Harderwijkse hoogleraar Matthias van Geuns, 1784-1788*, ISBN 90-6550-687-x, € 26,-; Henricus van Bulderen (1718-1794) en zijn *Zutphensche Courant*, ISBN 90-6550-670-5, € 16,-; Theeuwen, *Pieter 't Hoen en De Post van den Neder-Rhijn (1781-1787). Een bijdrage tot kennis van de Nederlandse geschiedenis in het laatste kwart van de achttiende eeuw*, ISBN 90-6550-677-2, € 72,-; Wilschut, *Goejanverwellesluis. De strijd tussen patriotten en prinsgezinden, 1780-1789*, ISBN 90-6550-450-8, € 10,-

ALEXANDER J.P. RAAT

The Life of Governor Joan Gideon Loten (1710-1789)

A personal history of a Dutch virtuoso

The *Life* of Joan Gideon Loten, the ‘naturalist Governor of Ceylon’, details his personal history and his professional career as a servant of the Dutch East Indies Company. It contains an inventory of his natural history drawings in the London Natural History Museum and Teylers Museum at Haarlem – to this day a valuable treasure of eighteenth-century natural history of Sri Lanka and Indonesia. Loten’s documents show us a virtuoso: a connoisseur and dilettante in natural philosophy. They give us a unique glimpse of his character and qualities, but also of his asthmatic sufferings and use of opium.

Loten’s writings, quoted extensively in this biography, take us from the early-eighteenth-century narrow-minded, provincial Utrecht in the Dutch Republic to the exotic Dutch East Indies and from there to the cosmopolitan London of the latter part of the century.

See also: Campen, *De Haagse jurist Jean Theodore Royer (1737-1807) en zijn verzameling Chinese voorwerpen*, ISBN 90-6550-621-7, € 29,-; Driessen-van het Reve, *De Kunstkamera van Peter de Grote. De Hollandse inbreng, gereconstrueerd uit brieven van Albert Seba en Johann Daniel Schumacher uit de jaren 1711-1752*, ISBN 90-6550-927-5, € 29,-; Maccioni-Ruju/Mostert, *The Life and Times of Guglielmo Libri (1802-1869), scientist, scholar, journalist and thief. A nineteenth-century story*, ISBN 90-6550-384-6, € 42,-; Thuijs, *De ware Jaco. Jacob Frederik Muller, alias Jaco (1690-1718), zijn criminele wereld, zijn berechting en zijn leven na de dood*, ISBN 978-90-8704-031-4, € 29,-

±608 pp, ±€69,-
ISBN 978-90-8704-151-9
paper bound, illustrated
appears May 2010
NUR 681/691

Naties in een spanningsveld

Tegenstrijdige bewegingen in de identiteitsvorming in negentiende-eeuws Vlaanderen en Nederland

Onder redactie van NELE BEMONG, MARY KEMPERINK, MARITA MATHIJSEN en TOM SINTOBIN

In de negentiende eeuw broeide het nationalisme in de Lage Landen volop. Zowel België als Nederland bouwden aan een eigen identiteit – eerst gezamenlijk, maar na 1830 apart. De literatuur vertoont niet alleen de sporen van dit proces van nationalisering, ze droeg er ook aan bij. Tegelijkertijd droomden negentiende-eeuwse Nederlandse en Vlaamse

schrijvers ervan internationaal mee te tellen. En daarnaast heerste ook nog eens het verlangen om, op veel kleinere dan nationale of internationale schaal, het lokale recht te doen, als het ware ‘naar binnen’ te kijken.

Hoe kunnen deze op het eerste gezicht zeer verschillende dromen van het nationale, het internationale en het lokale dan toch worden samen gedacht? De medewerkers aan deze bundel gaan op zoek naar de verschillende gedaanten die dit intrigerende complex van spanningen heeft aangenomen in de Nederlandse en Belgische literatuur tussen 1800-1900.

±256 blz., ±€ 25,-

ISBN 978-90-8704-152-6
ingenaaid, geïllustreerd
verschijnt juni 2010
NUR 694/621

Zie ook: *Korevaart, Ziften en zemelknoopen. Literaire kritiek in de Nederlandse dag-, nieuws- en weekbladen 1814-1848*, ISBN 90-6550-638-1, € 35,-; *Krol, De smaak der natie. Opvattingen over huiselijkheid in de Noord-Nederlandse poëzie van 1800 tot 1840*, ISBN 90-6550-552-0, € 35,-; *Parlevliet, Meesterwerken met ezelsoren. Bewerkingen van literaire klassiekers voor kinderen 1850-1950*, ISBN 978-90-8704-121-2, € 39,-; *Van spiegels en vensters. De literaire canon in Nederland*, ISBN set 978-90-8704-073-4, € 29,-

MARC LINDEIJER S.J.

Pater Ligthart en de zaak Roothaan

Streven naar heiligheid in het utopistisch tijdperk, 1914-1968

Vijftig jaar lang streefden de jezuïeten naar de zaligverklaring van hun generaal-overste, de Amsterdammer Jan Philip Roothaan (1785-1853). De Amsterdamse Krijtberg was het centrum van de verering, met kapelaan Cor Ligthart als drijvende kracht. Dit boek beschrijft de geschiedenis van de zaak Roothaan tegen de achtergrond van de veranderingen in de jezuïetenorde en de katholieke Kerk. Twee wereldoorlogen en een concilie stuwden de zaak voort: heiligenbeelden raakten in onbruik, regels maakten plaats voor experimenten, Rome moest buigen voor Maastricht, de theologische faculteit van de jezuïeten. Paus Pius XII en Johannes XXIII speelden een rol in dit drama, maar ook Anton van Duinkerken, Godfried Bomans, Jan van Kilsdonk, Huub Oosterhuis en vele anderen.

De zaak Roothaan past volmaakt in het utopisme dat de twintigste eeuw bezield. Niet alleen het Derde Rijk en de Sovjet-Unie, maar ook de katholieke Kerk streefde onhaalbare idealen na wat betreft de 'nieuwe mens'.

Zie ook: Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig*, ISBN 978-90-6550-982-6, € 34,-; Luykx, *'Daar is nog poëzie, nog kleur, nog warmte'. Katholieke bekeerlingen en moderniteit in Nederland, 1880-1960*, ISBN 978-90-8704-020-8, € 29,-; Mannen Gods. *Clericale identiteit in verandering*, ISBN 978-90-6550-949-9, € 19,-; Monteiro, *Gods Predikers. Dominicanen in Nederland (1795-2000)*, ISBN 978-90-8704-030-7, € 45,-; Zeijden, *Katholieke identiteit en historisch bewustzijn*. W.J.F. Nuyens (1823-1894) en zijn 'nationale' geschiedschrijving, ISBN 90-6550-709-4, € 32,-

±660 blz., ±€ 37,-
ISBN 978-90-8704-139-7
gebonden, geïllustreerd
verschijnt februari 2010
NUR 704/686

Vroedvrouwenschool

100 jaar Moederschapszorg in Limburg

Eindredactie JO JAMAR, beeldredactie GEERT LUYKX

De in 1990 opgerichte R.K. Vereniging Moederschapszorg had als doel de instelling van een kweekschool voor vroedvrouwen in het katholieke zuiden. Decennialang was de school in Heerlen gevestigd, vanaf 1923 op de Hooghees. Naast het opleidingsinstituut stonden er ook een vrouwenkliniek, een zuigelingenkliniek en een doorgangshuis voor ongehuwde moeders – allemaal op katholieke grondslag. In 1993 verhuisde het instituut naar Kerkrade en vandaar in 2004 naar Maastricht, waar het nu als Academie Verloskunde onderdeel is van de Hogeschool Zuyd. Dit fraai geïllustreerde boek beschrijft verschillende aspecten van de geschiedenis van de Vroedvrouwenschool, aangevuld met verhalen van de hoofdpersonen, de zwangere vrouwen.

Inhoud: DIRECTEUR ACADEMIE VERLOSKUNDE MAASTRICHT, Voorwoord VOORMALIGE RAAD VAN TOEZICHT, Ten Geleide PEER H.M. BOSELIE, 'De Vroedvrouwenschool'. Honderd jaar Moederschapszorg in Limburg J.T.J. JAMAR, Jan Stuyt en de Vroedvrouwenscholen CONSTANCE VAN DER PUTTEN, De kliniek van Hooghees, een impressie MARCEL J.M. PUT, Van vroede vrouw naar verloskundige. Van enkel ervaring naar scholing, stages en beroep MARK VAN DIJK, Biografieën MARK VAN DIJK, Kroniek Noten Bibliografie Illustratieverantwoording

192 blz., € 25,-

ISBN 978-90-8704-140-3

gebonden, geïllustreerd
(kleur)

reeds verschenen

NUR 680/840

Zie ook: *Bezielde zorg. Verpleging door katholieke religieuzen in Nederland en Vlaanderen (negentiende-twintigste eeuw)*, ISBN 978-90-8704-068-0, € 19,-; *Klijn, Tussen caritas en psychiatrie. Lotgevallen van zwakzinnigen in Limburg 1879-1952*, ISBN 90-6550-506-7, € 26,-; *Woude/Schuit, Oude tradities, nieuwe ambities. 200 jaar Academisch Ziekenhuis Groningen*, ISBN 90-6550-594-6, € 35,-

ANNELIES VAN HEIJST, MARJET DERKS en MARIT MONTEIRO

Ex caritate

Kloosterleven, apostolaat en liefdewerken van actieve vrouwelijke religieuzen in Nederland in de 19e en 20e eeuw

Kloosterzusters, nonnen – of vrouwelijke religieuzen – verdwijnen in Nederland uit het straatbeeld. In de afgelopen twee eeuwen kozen tienduizenden vrouwen voor een kloosterleven, in combinatie met werken in de wereld. *Ex caritate* ('uit liefde') is de kortst mogelijke samenvatting van het ideaal dat hen bezielde. Veel omstanders waren diep onder de indruk van de manier waarop zusters in de ziekenzorg, het onderwijs en de missie stonden. Maar hun aanpak riep ook kritiek op en hen is liefdeloosheid verweten.

Deze omvangrijke maar goed leesbare studie gaat over zowel de binnen- als de buitenkant van dit type religieus leven. Het belicht de kerkelijke en maatschappelijke inbedding en beeldvorming in kunst en media, en gaat over kloosterlijke gebruiken, spiritualiteit en religieus idealisme. Het is de eerste integrale geschiedenis van de ruim negentig verschillende actieve zustercongregaties in Nederland en enkele seculiere instituten.

Zie ook: *Eijt, Religieuze vrouwen: bruid, moeder, zuster. Geschiedenis van twee Nederlandse zustercongregaties, 1820-1940*, ISBN 90-6550-520-2, € 28,-; Heijst, *Liefdewerk. Een herwaarderding van de caritas bij de Arme Zusters van het Goddelijk Kind sinds 1852*, ISBN 90-6550-741-8, € 25,-; Monteiro, *Vroomheid in veelvoud. Geschiedenis van de Franciscanessen van Oirschot 1797-1997*, ISBN 90-6550-096-0, € 24,-; Veen/Verhoeven, *En toch verschillend. Zusters van Liefde van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid 1960-2000*, ISBN 90-6550-868-6, € 30,-

±992 blz., ±€ 45,-
ISBN 978-90-8704-153-3
gebonden, geïllustreerd
verschijnt juni 2010
NUR 704/680

Herinnering en identiteit in het vrijzinnig protestantisme

Opstellen aangeboden aan prof. dr. E.H. Cossee bij zijn afscheid als hoogleraar

Redactie MIRJAM DE BAAR en MATHILDE VAN DIJK

Met de vestiging van de v.p.r.o.-studio en de secretariaten van tal van vrijzinnig protestantse organisaties op de Nieuwegracht 27 in Utrecht belichaamde dit grachtenpand ooit de droom van een zuil die al wat vrijzinnig protestants was, zou verenigen. Nu deze droom is vervolgen,

wordt de vraag naar plaatsen waaraan de vrijzinnige herinnering zich heeft gehecht, des te relevanter. Het gaat in deze bundel niet alleen om concrete plekken, maar ook om symbolische plaatsen in de geest, in de vorm van een begrip of een persoon met wie de vrijzinnigen zich van oudsher verbonden hebben gevoeld.

Inhoud: MIRJAM DE BAAR, Inleiding. *Lieux de mémoire* van protestantse vrijzinnigheid ARIE L. MOLENDIJK, Vrijzinnigheid ruim opgevat. Johannes Lindebooms *Geschiedenis van het Vrijzinnig Protestantisme* HANS ROLDANUS, Vrijzinnigheid in de familie. Cornelia W. Roldanus MATHILDE VAN DIJK, 'Door hun geestigen stijl en evangelischen inhoud'. Willem Moll en de Moderne Devotie RIENK KLOOSTER, Dr. Cornelis Hille Ris Lambers. Een opmerkelijke dienaar van God in Jorwerd (1907-1927) YME KUIPER, De predikante, de gevelsteen en de driemaster. De vermaning van Boven-Knijpe als plaats van herinnering PAUL H.A.M. ABELS, Gouda: kraamkamer van de vrijzinnigheid in de Nederlanden ALEX NOORD, 'Nu rust diens lust en vreugde was deught'. Coornherts grafsteen als monument van de zestiende-eeuwse strijd voor de godsdienstvrijheid AART DE GROOT, Wie leert ons theologiseren? Overpeinzingen bij het graf van Vorstius in Friedrichstadt aan de Eider NIKOLAJ HEIN BIJLEVELD, Leiden en de Leidse universiteit als negentiende-eeuwse *lieux de mémoire* TJAARD BARNARD, 'Nog lang zal dat teken veel zeggen ...' Het remonstrantse graf als *lieux de mémoire* MATHILDE VAN DIJK, Verbonden, gedragen, geroepen. Herinneringen aan Hooghalen MARIUS VAN LEEUWEN, Nieuwegracht 27: de droom van een vrijzinnige zuil JAN N. BREMMER, Eric Cossee: predikant te Rotterdam, professor in Groningen *Over de auteurs* Register van plaats- en persoonsnamen

200 blz., € 19,-

ISBN 978-90-8704-138-0

ingenaaid, geïllustreerd
reeds verschenen

NUR 694/704

Zie ook: Buitenwerf-van der Molen, *God van vooruitgang. De popularisering van het modern-theologische gedachtegoed in Nederland (1857-1880)*, ISBN 978-90-6550-956-7, € 25,-; Driel, *Schermen in de schemering. Vijf opstellen over modernisme en orthodoxie*, ISBN 978-90-6550-970-3, € 27,-

INGRID VAN DER VLIS

Een nieuwe koers!

Doopsgezinde padvinderij Elfregi in Haarlem

Elspeet, Fredeshiem en Giethoorn – afgekort tot Elfregi – waren de broederschapshuizen die de Doopsgezinde Meisjes- en Jongensclub Elfregi Zaanstreek vanaf 1929 graag bezocht. Daar konden ze naar harte-lust kamperen, zingen, wandelen en discussiëren.

Deze activiteiten sloten perfect aan bij de indertijd razend populaire padvinderij. De jeugdpredikant van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Haarlem voegde na de Tweede Wereldoorlog de daad bij het woord: padvinderij werd het nieuwe doopsgezinde jeugdwerk. Het absolute hoogtepunt beleefden de Haarlemse Elfregigroepen in de jaren '50, al waren er ook wel knelpunten. De kerk en de padvinders stonden meestal naast, maar soms ook tegenover elkaar. Toen het verzuilde jeugdwerk aan populariteit inboette, veranderde de relatie.

Een nieuwe koers! verhaalt deze geschiedenis, vanuit de verschillende Haarlemse doopsgezinde padvindergroepen. Een aantal groepen bestaat nog en maakt zich – anno 2010 – op voor het eerste eeuwfeest van Scouting in Nederland.

Zie ook: *De Jeugdalijs van het Paviljoen Loosdrechtsche Rade, 1939-1945*, ISBN 90-803846-23, € 25,-; Linde, *Het visioen van Eijkman. Dr. J. Eijkman, de Amsterdamsche Maatschappij voor Jongemannen en de vernieuwing van Nederland 1892-1945*, ISBN 90-6550-764-7, € 30,-; Veendrick, *Tussen school en leven. Langdurige internaatsvorming voor meisjes tussen 14 en 16 jaar in de jaren vijftig en zestig in vormings-internaat De Vonk te Noordwijkerhout*, ISBN 90-6550-061-8, € 21,-; *Wezen en weldoen. 375 jaar doopsgezinde wezenzorg in Haarlem*, ISBN 978-90-8704-085-7, € 25,-

±96 blz., ±€ 14,-
ISBN 978-90-8704-154-0
ingenaaid, geïllustreerd
verschijnt maart 2010
NUR 686/712

PAUL BRONZWAER

Maastricht en Luik bezet

Een comparatief onderzoek naar vijf aspecten van de Duitse bezetting van Maastricht en Luik tijdens de Tweede Wereldoorlog

Dit boek bevat de resultaten van een vergelijkend onderzoek naar de Duitse bezetting in Maastricht en Luik van 1940 tot 1944. Er wor-

den vijf aspecten geanalyseerd. In de eerste plaats het begin van de bezetting: de militaire inval op 10 mei 1940 leidde in de ochtend al tot de capitulatie van Maastricht, terwijl Luik, slechts dertig kilometer verderop, pas twee dagen later werd ingenomen. In de tweede plaats worden de lokale besturen onder de loep genomen: de samenstelling en de relatie met de bezetter. Ten derde worden de verschillen onderzocht wat betreft de jodenvervolgging. In Maastricht kwam 50 procent van de Joden om, in Luik 20 procent. Het vierde aspect is de bevrijding in september 1944, die in Maastricht en Luik verschillend verliep. Als laatste wordt aandacht besteed aan de eerste naoorlogse verkiezingen.

De vergelijking tussen beide steden verdiept ons inzicht in de geschiedenis van de bezetting in Limburg.

±480 blz., ±€ 39,-
ISBN 978-90-8704-158-8
gebonden, geïllustreerd
reeks MM deel 73
verschijnt april 2010
NUR 686/689

Zie ook: *Bouwens, Over de streep. Grensarbeid vanuit Zuid-Limburg naar Duitsland, 1958-2001*, ISBN 978-90-8704-078-9, € 22,-; *Gales, Delven en slepen. Steenkolenmijnbouw in Limburg: techniek, winning en markt gedurende de achttiende en negentiende eeuw*, ISBN 90-6550-788-4, € 30,-; *Homburg, Groeien door kunstmest. DSM Agro 1929-2004*, ISBN 90-6550-819-8, € 30,-; *Oort, Film en het moderne leven in Limburg. Het bioscoopwezen tussen commercie en katholieke cultuurpolitiek (1909-1929)*, ISBN 978-90-8704-019-2, € 22,-

JEAN-PHILIPPE VAN DER ZWALUW en JOOP VAN DER HOR *Heijplaat in verzet*

Tuindorp Heijplaat, bekend als het RDM-dorp, heeft binnen Rotterdam altijd een aparte status gehad. Ondanks zijn isolement staat het al vanaf zijn ontstaan stevig op de kaart. De Tweede Wereldoorlog bracht hierin geen verandering. Van de bommen op vliegveld Waalhaven en het Rotterdamse stadscentrum tot de sabotage van koopvaardijsschip de Axenfels en passagiersschip de ss Westerdam, van vluchtelingen in de quarantaine-richting tot plunderende militairen, van de lokale verzetsactiviteiten tot de voedseldroppings op vliegveld Waalhaven – de Heijplaters stonden steeds vooraan als er geschiedenis werd geschreven.

Schrijver Jean-Philippe van der Zwaluw en wijkcoördinator/journalist Joop van der Hor leggen in dit boek vast wat zich in de periode 1938-1945 op en rond Heijplaat heeft afgespeeld. Het is een vlot geschreven, historisch verantwoord relaas dat enkele nieuwe feiten presenteert, mede gebaseerd op ooggetuigenverslagen. Het boek bevat vele, voor een deel niet eerder gepubliceerde foto's.

Zie ook: Bakker, *'Dag pap, tot morgen'*. Joodse kinderen gered uit de crèche, ISBN 90-6550-862-7, € 12,-; Barnouw, *De hongervinter*, ISBN 90-6550-446-x, € 10,-; Caspers, *Vechten voor vrijheid. Oorlog en verzet op de Utrechtse Heuvelrug*, ISBN 978-90-8704-048-2, € 19,95; Horst, *Wereldoorlog in de West. Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba 1940-1945*, ISBN 90-6550-794-9, € 10,-; Nuij, *'Gaaf u maar rustig slapen'*. Colijn en de mythe van mei '40, ISBN 90-6550-452-4, € 10,-; Vos, *Televisie en bezetting. Onderzoek naar de documentaire verbeelding van de Tweede Wereldoorlog in Nederland*, ISBN 90-6550-423-0, € 32,-

±224 blz., ±€ 19,-
ISBN 978-90-8704-159-5
ingenaaid, geïllustreerd
verschijnt mei 2010
nur 686/689

Wetenschapsarchieven in het Noord-Hollands Archief

Redactie FRANS WILLEM LANTINK en
JAAP TEMMINCK

Het Noord-Hollands Archief (NHA) in Haarlem beheert kerncollecties van de Nederlandse wetenschapsgeschiedenis zoals de archieven van de Hollandse Maatschappij van Wetenschappen, de KNAW en de archieven van nobelprijswinnaars Lorentz, Van der Waals, Zeeman en Zernike. Het zijn archieven

van internationale allure. Parels in deze collecties vormen delen van de nalatenschap van de Wiener Kreis, de belangrijkste wetenschapsfilosofische school van de twintigste eeuw. Deze bundel, de eerste in de reeks Publicaties van de Stichting Vrienden van het Noord-Hollands Archief, bevat de bijdragen aan een symposium over collectie en beleid ten aanzien van wetenschapsarchieven in Nederland en de bijzondere rol van het NHA.

Inhoud: LIEUWE ZOODSMA, Voorwoord FRANS WILLEM LANTINK, Inleiding: de (inter)nationale betekenis van de wetenschapsarchieven in het NHA LEEN DORSMAN, Het wetenschapsarchief: van wees tot wiki ANNE KOX, Hendrik Antoon Lorentz en Paul Ehrenfest: twee tegenpolen in gesprek KLAAS VAN BERKEL, Het archief van de KNAW REINHARD FABIAN, Das Wiener-Kreis-Archiv GODELIEVE BOLTEN, Wetenschapsarchieven in het NHA Bijlage: GODELIEVE BOLTEN (samenst./comp.), Overzicht van wetenschapsarchieven in het Noord-Hollands Archief in Haarlem/Survey of science archives in the Noord-Hollands Archief in Haarlem, Netherlands

±96 blz., ±€12,-

ISBN 978-90-8704-160-1
ingenaaid, geïllustreerd
reeks NHA deel 1
verschijnt mei 2010
NUR 694/614

Zie ook: Baneke, *Synthetisch denken. Natuurwetenschappen over hun rol in een moderne maatschappij, 1900-1940*, ISBN 978-90-8704-034-5, €19,-; Helvoort, *De chemie van de universitaire wetenschapsbeoefening. Een halve eeuw scheikunde in Groningen, 1945-1995*, ISBN 978-90-8704-015-4, €29,-; Maas, *Atomisme en individualisme. De Amsterdamse natuurkunde tussen 1877 en 1940*, ISBN 90-6550-678-0, €26,-

ENNE KOOPS

De dynamiek van een emigratiecultuur

De emigratie van gereformeerden, hervormden en katholieken naar Noord-Amerika in vergelijkend perspectief (1847-1963)

Van 1947 tot 1963 emigreerden bijna 410.000 Nederlanders overzee, van wie de meerderheid zich vestigde in Canada of de Verenigde Staten. Onder hen bevonden zich opvallend veel meer gereformeerden dan hervormden en katholieken. Deze gereformeerden, zo laat Enne Koops in zijn boek over deze uittocht zien, waren vooral afkomstig uit de Gereformeerde Kerken in Nederland en minder uit de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Gemeenten.

Koops brengt de stimulerende en remmende factoren van christelijke emigratieculturen in kaart. Hij volgt de katholieke, hervormde en gereformeerde emigratie van het begin tot het eind en vergelijkt deze op het niveau van emigratietraditie, visie, organisatie en emigratiebereidheid. Ook worden de religieuze aspecten van het emigreren zelf, per schip of vliegtuig, aan de orde gesteld. Ter afsluiting behandelt Koops de kerkkeuze en de integratie van Nederlandse geloofsgroepen in Noord-Amerika.

Zie ook: Haan, *Unsettled settlers. Migrant workers and industrial capitalism in Calcutta*, ISBN 90-6550-418-4, € 28,-; Krabbendam, *Vrijheid in het verschiet. Nederlandse emigratie naar Amerika 1840-1940*, ISBN 90-6550-947-X, € 29,-; Kuijpers, *Migrantenstad. Immigratie en sociale verhoudingen in zeventiende-eeuw Amsterdam*, ISBN 90-6550-852-X, € 29,-; *Nieuwe gemeenschappen [=Holland 39 (2007) 3]*, ISBN 978-90-70403-57-7, € 15,-; Rommes, *Oost west, Utrecht best? Driehonderd jaar migratie en migranten in de stad Utrecht (begin 16e-begin 19e eeuw)*, ISBN 90-73941-20-2, € 20,60

±448 blz., ±€ 39,-
ISBN 978-90-8704-155-7
ingenaaid, geïllustreerd
reeks PR deel 36
verschijnt april 2010
NUR 686/704

Textielhistorische Bijdragen 49 (2009)

Redactie M. BLOMJOUS e.a.

De Stichting Textielgeschiedenis houdt zich bezig met de bevordering van onderzoek naar de geschiedenis van de textielnijverheid. In dit kader organiseert de Stichting excursies en studiedagen en verzorgt zij lezingen. Daarnaast geeft de Stichting de *Textielhistorische Bijdragen* uit, een jaarboek waarin de resultaten van recent textielhistorisch onderzoek worden gepresenteerd. De *Textielhistorische Bijdragen* richten zich op drie hoofdthema's:

de geschiedenis van de textielindustrie, de geschiedenis van de sociaal-economische verhoudingen binnen de textielindustrie en textielnijverheid en de geschiedenis van het design.

Inhoud: WILLEM ANKERSMIT, Het ontstaan van Texoprint. Een bedrijfshistorische analyse WIM H. NIJHOF, 'Hard als het staal van hun brandkast'. De Van Heeks als hoofdrolspelers in de sociale strijd in Twente ANIQUE C. DE KRUIJFF, 'In stof zijt gij ...' Enkele textiele vondsten in de relikeschat van de Utrechtse Gertrudiskathedraal HANS DE BEUKELAER, Van katoennijverheid tot tricotage-industrie. De Oost-Gelderse textielsector in de jaren 1918-1945 CARIN SCHNITGER, Recensie van Christine Delhay, *Door consumptie tot individu. Modebladen in Nederland, 1880-1914* JACQUES VAN GERWEN, Recensie van Wim Nijhof, *J.H. van Heek (1873-1957). Kunst, katoen en kastelen* WILLEKE TIJSSEN, *Nieuwe textielhistorische literatuur* Summaries *Curriculae vitae der auteurs*

118 blz., €18,50

ISBN 978-90-71715-24-2

ingenaaid, geïllustreerd

reeks THB 49 (2009)

reeds verschenen

NUR 680/696

Zie ook: *Kant en passement* [=THB 40 (2000)], ISBN 90-71715-15-9, €18,50; *Textielnijverheid* [=THB 35 (1995)], ISBN 90-71715-10-8, €18,50; *Winkeldochters. Vrouwen in de handel en als consument van textiel 1600-2000* [=THB 47 (2007)], ISBN 978-90-71715-22-8, €18,50

JAN SMIT

Sporen van moderniteit

Een economische analyse van de regio Liemers (1815-1940)

De Oost-Gelderse regio de Liemers wordt begrensd door de Rijn, IJssel, de Oude IJssel en de grens met Duitsland en omvatte tot de jaren zeventig tien gemeenten: Angerlo, Bergh, Didam, Duiven, Gendringen, Herwen en Aerdt, Pannerden, Wehl, Westervoort en Zevenaar. De streek wordt meestal geportretteerd als een ouderwetse, achtergebleven samenleving waar de economische modernisering maar langzaam doordrong. Dat dit beeld niet klopt, blijkt uit het onderzoek van Jan Smit naar de economische ontwikkeling van de regio vanaf het begin van de negentiende eeuw tot 1940.

Om de mate van moderniteit vast te stellen, heeft Smit de volgende indicatoren onderzocht: de demografische ontwikkeling, de geografische situering, de beroepsstructuur, de armenzorg en de inkomensverdeling. Op basis hiervan beschrijft hij de feitelijke economische ontwikkeling op regionaal en gemeentelijk niveau. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, is de traditionele katholieke elite geen remmende factor geweest in het moderniseringsproces.

Zie ook: Delger, *Nuptiality and Fertility. An investigation into Local Variations in Demographic Behaviour in Rural Netherlands about 1800*, ISBN 90-6550-761-2, € 20,-; Kok, *Langs verboden wegen. De achtergronden van buitenechtelijke geboorten in Noord-Holland 1812-1914*, ISBN 90-70403-29-3, € 35,-; Koopmans, *Dordrecht 1811-1914. Een eeuw demografische en economische ontwikkeling*, ISBN 90-6550-405-2, € 27,-; Noordam, *Leven in Maasland. Een hoogontwikkelde plattelandssamenleving in het begin van de negentiende eeuw*, ISBN 90-70403-19-6, € 26,-

±480 blz.+cd-rom, ±€ 39,-
ISBN 978-90-8704-161-8
ingenaaid, geïllustreerd
reeks WG deel 61
verschijnt april 2010
NUR 693/696

Klimaat en atmosfeer

[=]Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis 2008]

Themaredactie ADRIAAN M.J. DE KRAKER en HENNY J. VAN DER WINDT

Het wordt warmer en natter, het weer wordt steeds onberekenbaarder en het aantal weersextremen neemt toe. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat deze ontwikkeling een structureel karakter heeft en dat er daadwerkelijk sprake is van een klimaatsverandering. De oorzaken, de aard en de omvang van de veranderingen zijn moeilijk te begrijpen. Voor reconstructies en interpretaties van het klimaat in het verleden geldt deze onzekerheid evenzeer. In dit themanummer wordt aandacht besteed aan enkele aspecten van het klimaatsonderzoek van de afgelopen decennia.

Inhoud: REDACTIONEEL, Klimaat en atmosfeer in beweging: inleiding op het themanummer ADRIAAN M.J. DE KRAKER, Stormachtig weer in de Lage Landen tussen 1400 en 1625. Reconstructie van stormen langs de zuidoostelijke Noordzeekust, de wijze waarop hun invloed wordt bepaald en veranderingen in het stormpatroon GASTON R. DEMARÉE/ROBERT MUIR-WOOD, De 'Grote Storm van december 1703' in de Lage Landen – een stormachtige periode in de Spaanse Successieoorlog JOOP OUDE LOHUIS, De rol van wetenschappelijke gegevens in het klimaatdebat, de discussie over de 'hockeystick' als grafische weergave van een historische reconstructie van het klimaat ED BUIJSMAN, Het chemisch neerslagonderzoek in Nederland, een kleine geschiedenis HEIN-ANTON VAN DER HEIJDEN, Zandzakken, notenbomen en een taart. Nederlandse sociale bewegingen en mondiale klimaatverandering JOS DEKKER, De dynamische opstelling van het Landbouwschap ten aanzien van het milieu 1948-1972 Recensies English Abstracts

vi+186 blz., €14,90
ISBN 978-90-382-1503-7
ingenaaid, geïllustreerd
reeks JEG 2008
reeds verschenen
nr 680/912

Zie ook: *De geschiedenis van industriële technologie en vervuiling* [=JEG 2003], ISBN 90-382-0717-4, €14,90; *De relatie tussen ecologie en economie gisteren, vandaag en morgen* [=JEG 1998], ISBN 90-382-0177-X, €14,90

Natuur en milieu in de kolonies

[=Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis 2009]

Onder redactie van HENK VAN ZON e.a.

Dit themanummer van het *Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis* behandelt natuur en milieu in de Nederlandse en Belgische kolonies. De bijdragen gaan over Suriname (VAN STIPRIAN), over bosbouw in Nederlands-Indië (BOOMGAARD), over de bewustwording van natuur aan de hand van beschrijvingen van (voornamelijk) Zuid-Amerika (DAVIDS), over de relatie tussen natuurbescherming in de Congo en Nederlands-Indië (PATRICIA VAN SCHUYLENBERGH, Belgisch Afrikamuseum) en over bodemverontreiniging in Nederland. Het thema wordt ingeleid door de redactie.

Zie ook: *Bosman, Nieuw Amsterdam in Berbice (Guyana). De planning en bouw van een koloniale stad, 1764-1800*, ISBN 90-6550-131-2, € 14,-; *Huijzendveld, 'Die Ostafrikanische Schweiz'. Plantages, planters en plattelandsontwikkeling in West-Usambara, Oost-Afrika, ca. 1870-1930*, ISBN 90-6550-556-3, € 45,-

±128 blz., € 14,90
ISBN 978-90-382-1530-3
ingenaaid, geïllustreerd
reeks JEG 2009
verschijnt maart 2010
nur 692/940

Nationaal Historisch Museum

[=Themanummer *De negentiende eeuw* 33 (2009) 3]

Onder redactie van EVELINE KOOLHAAS-GROSFELD
en LIESKE TIBBE

In het Nationaal Historisch Museum zal de Nederlandse geschiedenis gerangschikt worden in vijf 'werelden': *Ik en Wij*, *Land en Water*, *Rijk en Arm*, *Oorlog en*

Vrede, *Lichaam en Geest*. De redactie van *De negentiende eeuw* heeft verschillende historici gevraagd een essay te schrijven over de wijze waarop deze werelden wat betreft de negentiende eeuw het beste gepresenteerd kunnen worden. Per thema hebben Eveline Koolhaas-Grosfeld en Lieske Tibbe een aantal afbeeldingen gekozen om te laten zien hoe de negentiende-eeuwse schilder- en prentkunst kan worden ingezet om het verhaal over die tijd te vertellen.

Inhoud: Redactioneel JOUKE TURPIJN, Inleiding *Ik en Wij* (ERIC STORM en NIEK VAN SAS) *Land en Water* (TOON BOSCH) *Rijk en Arm* (BOUDIEN DE VRIES en LIESKE TIBBE) *Oorlog en Vrede* (WIM KLINKERT en BEN SCHOENMAKER) *Lichaam en Geest* (ARNOLD LABRIE en MARY KEMPERINK)

±80 blz., ±€10,-

ISBN 978-90-8704-162-5

ingenaaid, geïllustreerd

verschijnt februari 2010

NUR 694/640

Zie ook: *Civil Society* [=DNE 32 (2008) 2], geen ISBN, € 10,-; *Genot in de negentiende eeuw* [=DNE 31 (2007) 2], geen ISBN, € 10,-; *Het Koninkrijk Holland (1806-1810)* [=DNE 30 (2006) 3-4], ISBN 90-6550-959-3 € 19,-; *De waarde van kennis* [=DNE 33 (2009) 1], geen ISBN, € 10,-

Verschijsningsschema voorjaar 2010 en bestelbiljet

Reeds verschenen

Groenveld, *Het Twaalfjarig Bestand* (blz. 7)
Herinnering en identiteit in het vrijzinnig protestantisme
(blz. 20)
Klimaat en atmosfeer (blz. 28)
Textielhistorische Bijdragen 49 (2009) (blz. 26)
Voedvrouwenschool (blz. 18)

Verschijsint in februari 2010

Koene, *Goede luiden en gemene onderzaten* (blz. 6)
Lindeijer, *Pater Ligthart en de zaak Roothaan* (blz. 17)
Nationaal Historisch Museum (blz. 30)

Verschijsint in maart 2010

Baartmans, Robert Jasper baron van der Capellen tot den
Marsch (blz. 14)
Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis 12 (2009) (blz. 4)
Het Kroniekje van Henrica van Erp (blz. 3)
Natuur en milieu in de kolonies (blz. 29)
Postma, *Veld, huis en bedrijf* (blz. 8)
Vlis, *Een nieuwe koers!* (blz. 21)

Verschijsint in april 2010

Bronzwaer, *Maastricht en Luik bezet* (blz. 22)
Doopsgezinde Bijdragen 35 (2009) (blz. 10)
Ernstige godsvrucht en gezond verstand (blz. 11)
Koops, *De dynamiek van een emigratiecultuur* (blz. 25)
Smit, *Sporen van moderniteit* (blz. 27)
Vergilius als tovenaer (blz. 5)

Ondergetekende bestelt de volgende titels (bestellen kan ook per e-mail bestel@verloren.nl of via www.verloren.nl):

naam: _____

adres: _____

pc, plaats: _____

telefoon: _____ e-mail adres: _____

handtekening: _____ datum: _____

U kunt dit formulier opsturen naar Uitgeverij Verloren BV, Torenlaan 25, 1211JA Hilversum, fax 035-6836557.

Torenlaan 25 – NL-
1211 JA Hilversum

TNT Post
Port betaald
Port payé
Pays-Bas

Verschijnt in mei 2010

Brood/Ven, Klaring van Overijssel (blz. 12)

Raat, *The Life of Governor Joan Gideon Loten* (blz. 15)

Wetenschapsarchieven in het NHA (blz. 24)

Zwaluw/Hor, Heijplaat in verzet (blz. 23)

Verschijnt in juni 2010

Berkvens, Overkwartier van Gelre 1580-1795 (blz. 13)

Derks/Heijst/Monteiro, Voor mensen om God (blz. 19)

Naties in een spanningsveld (blz. 16)

Het Water de Baas (blz. 9)